

tice, s pomočjo zožitve sestavljene iz štirih enotnih ritmičnih vrst, ali sestavljene iz štirih dvodelnih ritmičnih vrst, ritmične zožitve notranjih vrst, (kar je vpliv slovaške ter češkomoravske pesmi, »slovaška zožitev«), dalje razširjene oblike strofe, zgrajene iz štirih dvodelnih vrst, tridelne ritmične vrste (madžarski vpliv), dalje oblike z glavno cezuro med drugo in tretjo vrsto.

Melodije so torej zelo dosledno simetrično zgrajene.

Njih značilnost je živahen ritem, ki se v malih vrednotah urno giblje in se tuptatam bliža recitativičnemu. Rubato in parlando nista redka. V tekstični zgradbi vlada zatorej neka prostost in često je takt mešan. Lemkijske melodije zelo ljubijo trodelne take in sinkopiranje.

Dobe se še ostanki arhaičnega pentatona. Stare pesmi imajo ambitus kvarte ali kvinte, uveljavlja se tip skale s toniko v sredi in dvema dominantama, ki je za zapadne ukrajinske pesmi zelo značilen. Med cerkvenimi toni sta najbolj priljubljena dorski in miksolidijski, hipojonski in hipoeolski način pa sta že zelo blizu modernemu durmolu. Večina takih melodij kadenca končno v spodnji dominantni, nekaj malega pa na drugi stopnji, kakor pri naših balkanskih narodih. Zelo značilna za lemkijske melodije je tudi njih kromatika.

Lemkijske pesmi so na robovih ozemlja, na katerem se izživljajo, precej slovaški, češki, poljski in madžarski vplivane.

Izdaja lemkijskih pesmi dr. Kolesse je zelo temeljita in nudi obenem z notacijo tudi že tonalitete in periodične ter arhitektonske podatke naznačene. Izdaja je zelo pregledna, ritem prav dober, toda le za posebno vrsto, bi dejal, madžarsko-slovaško

ukrajinskega glasbenega folklorja. Pri nas, kjer živi harmonična pesem, bi se ta sistem ne obnesel tako zelo kakor v krajih, kjer prevladuje ritem.

S. Vurnik.

Vladimir R. Gjorgjević: *Trideset i pet Srpskih Narodnih Pesama za klavir*. Beograd, Notografija L. Fuks, Bitoljska ulica 25. 1930.

Znani nabiralec srbskega glasbenega folklorja, V. R. Gjorgjević, ki ima že precejšen oevre izdaj priredb srbskih narodnih melodij, je to pot izbral pet in trideset bolj znanih in zanimivejših srbskih ljudskih pesmi in jih opremil s klavirsko spremljavo. O umetnostni vrednosti teh prireditev pesmi na tem mestu ne govorimo. Lepo je, da se folklor popularizira na tak način. Vprašanje pa je le, ali je srbski folklor v pravem duhu tolmačen z modernimi harmoničnimi sredstvi. Toda, kakor je videti, melodije niso s tem nič izgubile, spremljava pa je le tolmač teh pesmi za moderno in zapadno uho in bo pridonela k popularizaciji.

S. Vurnik.

Жарко М. Татић, Трагом велике прошлости. Светогорска писма и Монографске студије старе српске архитектуре.

Arhitekt Žarko M. Tatić je l. 1929. izdal v Beogradu knjigo srednje osmerke z gornjim naslovom. Knjiga ima 270 strani, 197 slik in risb v tekstu in dve tabli priloženi. V prvem delu razpravlja Ž. Tatić o Atoski Sveti gori v obliki pisem, v drugi pa objavlja svoje monografske studije o stari srbski cerkveni arhitekturi. Knjiga je bolj zanimiva za arhitekta in umetnostnega zgodovinarja kakor za etnografa, toda tudi ta bo našel v knjigi veliko dragocenih zgodovinskih podatkov k razvoju arhitekture, slikarstva in ornametike.

V.